

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4MCdo/8/2013
Identifikačné číslo spisu:	1312207305
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1312207305.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci prejednávania dedičstva po poručiteľovi Mgr. Y. T., narodenom XX. G. XXXX, naposledy bývajúcim v U., zomrelom X. H. XXXX, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 30 D 356/2012, Dnot 44/2012, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti osvedčeniu o dedičstve zo 7. septembra 2012 č.k. 30 D 356/2012-26, Dnot 44/2012, vydanému notárkou Mgr. Tatianou Stročinskou, ako súdnou komisárkou, takto

rozhodol:

Osvedčenie o dedičstve zo 7. septembra 2012 č.k. 30 D 356/2012-26, Dnot 44/2012, vydané notárkou Mgr. Tatianou Stročinskou ako súdnou komisárkou, v bode II. Aktíva v časti - osobné motorové vozidlo RENAULT THALIA, typ B/LBVU/LBVU05, rok výroby 2009, VIN: T. evidenčné číslo vozidla U., v celosti, na základe vyhlásenia dediča podľa § 175o ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v cene 5.000,- Eur, v časti Pasíva a v bode III. a IV. z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava III poveril Mgr. Tatianu Stročinskú ako súdnou komisárku na prejednanie dedičstva po poručiteľovi Mgr. L. T., rod. T., ktorý zomrel X. H. XXXX.

Notárka Mgr. Tatiana Stročinská vydala osvedčenie o dedičstve zo 7. septembra 2012 č.k. 30 D 356/2012-26, Dnot 44/2012, ktorým pojala do aktív dedičstva okrem iného aj osobné motorové vozidlo RENAULT THALIA, typ B/LBVU/LBVU05, rok výroby 2009, VIN: T., evidenčné číslo vozidla U., v celosti, v cene 5.000,- Eur. Na strane pasív uviedla pohľadávku J. S., narodenej XX. A. XXXX, bývajúcej v U. z titulu zaplatenia časti kúpnej ceny za motorové vozidlo vo výške 50 % z hodnoty motorového vozidla vo výške 2.500,- Eur. V bode III. vyčíslila všeobecnú cenu majetku poručiteľa sumou 5.351,- Eur, výšku dlhov sumou 2.500,- Eur a čistú hodnotu dedičstva sumou 2.851,- Eur. Osvedčenie nadobudlo právoplatnosť 7. septembra 2012.

Proti tomuto osvedčeniu, a to do časti bodu II. Aktíva - osobné motorové vozidlo a časti Pasíva a do bodu III. a IV. podal na podnet dediča generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny

prokurátor“) mimoriadne dovolanie podľa § 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p., z dôvodu, že týmto rozhodnutím bol porušený zákon, vyžaduje to ochrana práv a právom chránených záujmov podávateľa podnetu (účastníka konania) a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Navrhol osvedčenie o dedičstve v napadnutej časti zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie. V dôvodoch mimoriadneho dovolania generálny prokurátor uviedol, že konanie notárky ako súdnej komisárky je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a notárka vec nesprávne právne posúdila (§ 243f ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p.). Iná vada konania podľa jeho názoru spočíva v neúplnom a nesprávnom zistení skutkového stavu veci, t.j. súpisu aktív a pasív, čo malo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Notárka zahrnula do súpisu aktív v celosti motorové vozidlo napriek skutočnosti, že toto bolo v podielovom spoluvlastníctve poručiťa a J. S., každý s podielom 1/2. Táto skutočnosť vyplýva zo zápisnice o predbežnom vyšetrení dedičstva spísanej s touto spoluvlastníčkou a zo Zmluvy o nadobudnutí a používaní motorového vozidla, uzatvorenej 29. apríla 2009 medzi Mgr. Y. T. a J. S.. Zaradením motorového vozidla do vlastníctva poručiťa v celosti došlo k porušeniu vlastníckeho práva J. S.. Právoplatným osvedčením o dedičstve bol potom dedičovi potvrdený majetok, motorové vozidlo v celosti, napriek tomu, že poručiť bol v čase smrti vlastníkom len spoluvlastníckeho podielu na ňom vo výške 1. Uvedeným postupom tak bol dedičovi potvrdený aj majetok, ktorý v čase smrti nepatril poručiťovi, ale tretej osobe. Z tohto titulu mu vznikol záväzok uhradiť pohľadávku vo výške 1/2 hodnoty motorového vozidla spoluvlastníčke J. S. vo výške 2.500,- Eur. Podielové spoluvlastníctvo však môže zaniknúť iba dohodou podielových spoluvlastníkov a v prípade, že k nej nedôjde, rozhodnutím súdu. Súdna komisárka tak v rozpore s ustanoveniami Občianskeho zákonníka o podielovom spoluvlastníctve zahrnula pri zisťovaní majetku patriaceho do dedičstva po poručiťovi motorové vozidlo v celosti. Správne mala potvrdiť nadobudnutie dedičstva pre dediča vo výške spoluvlastníckeho podielu v 1/2 v tejto časti, čím by dedič vstúpil do právneho vzťahu spoluvlastníka namiesto poručiťa. Neúplným a nesprávnym zistením skutočných vlastníckych vzťahov k majetku zaradenému do dedičstva po poručiťovi nemohlo potom dôjsť k spoľahlivému určeniu aktív, a teda ani hodnoty dedičstva. V prípade, ak nebol náležite zistený skutočný stav veci, pokiaľ ide o stav majetku poručiťa a vec bola nesprávne právne posúdená, neboli podľa názoru generálneho prokurátora splnené predpoklady na vydanie osvedčenia o dedičstve.

Dedič vyjadrenie k mimoriadnemu dovolaniu nepodal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané včas osobou oprávnenou na tento opravný prostriedok (§ 243g O.s.p.) preskúmal mimoriadne dovolanie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je podané dôvodne.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi (§ 242 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Obligatórne (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Existencia procesnej vady podľa § 237 O.s.p. generálnym dovolateľom tvrdená nebola a v dovolacom konaní ani nevyšla najavo.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a skutočnosti rozhodujúce pre vydanie osvedčenia o dedičstve sú nesprávne právne posúdené (§ 243f ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p.). Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie okresného súdu, z ktorého vzišlo dovolaním napadnuté osvedčenie o dedičstve vydané notárkou Mgr. Tatianou Stročinskou ako súdnou komisárkou, ktorej úkony podľa

ustanovenia § 38 ods. 1 O.s.p. sa podľa § 38 ods. 5 O.s.p. považujú za úkony súdu, je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a skutočnosti rozhodujúce pre vydanie osvedčenia o dedičstve boli notárkou nesprávne právne posúdené.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Inou vadou konania, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmatečnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Podľa § 460 Občianskeho zákonníka, dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

Podľa § 38 ods. 1 O.s.p., na základe poverenia súdu je notár ako súdny komisár oprávnený viesť samostatne konanie o dedičstve smerujúce k vydaniu osvedčenia o dedičstve alebo k predloženiu veci súdu na vydanie uznesenia podľa § 175zd. Poverenie môže súd dodatočne meniť. Poverenie a zmena poverenia sú voči súdnemu komisárovi účinné, len čo mu ich súd oznámil.

Podľa § 175d ods. 1 O.s.p., v predbežnom vyšetrení si súd najmä obstará údaje potrebné pre zistenie dedičov a pre zistenie poručiteľovho majetku a jeho dlhov a či dedičia, ktorým bol poručiteľ zákonným zástupcom, potrebujú ustanoviť opatrovníka.

Podľa § 175m O.s.p., súd zistí poručiteľov majetok a jeho dlhy a vykoná súpis aktív a pasív. Tým nie sú dotknuté ustanovenia § 175k ods. 3 a § 175l ods. 1 druhej vety.

Podľa § 175o ods. 1 O.s.p., na podklade zistenia podľa § 175m určí súd všeobecnú cenu majetku, výšku dlhov a čistú hodnotu dedičstva, prípadne výšku jeho predĺženia v čase smrti poručiteľa. Za všeobecnú cenu majetku určí súd sumu zhodne tvrdenú účastníkmi; ak sú tvrdenia rozdielne, vykoná súd na jej zistenie potrebné dôkazy. Ustanovenie § 136 sa použije primerane.

Podľa § 175 zca ods. 1 písm. a/ O.s.p., notár poverený súdom (§ 38 ods. 1 O.s.p.) vydá so súhlasom účastníkov osvedčenie o dedičstve, ak dedičstvo nadobudol jediný dedič.

Podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpnu, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom. Podľa § 136 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vec môže byť v spoluvlastníctve viacerých vlastníkov. Spoluvlastníctvo je podielové alebo bezpodielové (§ 136 ods. 2 prvá veta Občianskeho zákonníka). Podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnosti veci (§ 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Podľa § 140 prvej vety Občianskeho zákonníka, ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osobe (§ 116, § 117). Podľa § 141 ods. 1 prvej časti vety Občianskeho zákonníka, spoluvlastníci sa môžu dohodnúť o zrušení spoluvlastníctva a o vzájomnom vypořiadaní. Podľa § 142 ods. 1 prvej vety Občianskeho zákonníka, ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vypořiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd.

Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení, podielové spoluvlastníctvo je právny vzťah, v ktorom subjektom vlastníckeho práva je viac osôb. Podielové spoluvlastníctvo predstavuje vlastnícky vzťah viacerých osôb k určitej veci, vyjadrený určenou výškou podielov. So svojím spoluvlastníckym

podielom môže každý spoluvlastník nakladať podobne ako vlastník so svojou vecou. Jeho zmluvná voľnosť je obmedzená predkupným právom, z ktorého vyplýva, že ak niektorý zo spoluvlastníkov chce svoj spoluvlastnícky podiel previesť (predať, darovať, vymeniť a pod.) na iné osoby, musí ho najskôr ponúknuť na kúpu spoluvlastníkom (s výnimkou prevodu podielu blízkej osobe). Tento postup sa však nevzťahuje na prechod spoluvlastníckeho podielu (napr. dedením a pod.).

V posudzovanej veci sa prejednanie dedičstva skončilo vydaním osvedčenia o dedičstve, ktoré je súdnym rozhodnutím (§ 38 ods. 5 O.s.p.) a ktoré nadobudlo právoplatnosť. Notárka týmto rozhodnutím osvedčila okrem iného i nadobudnutie motorového vozidla v celosti jedinému dedičovi, hoci poručiteľ bol v čase smrti len jeho spoluvlastníkom vo výške 1. Táto skutočnosť vyplýva zo Zmluvy o nadobudnutí a používaní osobného motorového vozidla z 29. apríla 2009, uzavretej medzi poručiteľom a J. S., ktorých pravosť podpisov bola osvedčená Mestskou časťou Bratislava - Nové Mesto 29. apríla 2009 (č.l. 1, ďalej len „zmluva“). Podľa čl. III ods. 2 a 3 zmluvy, sú obidve zmluvné strany vlastníkami motorového vozidla rovným dielom. Predmetné motorové vozidlo je registrované na držiteľa. Podľa čl. IV ods. 5 a 6 zmluvy, v prípade úmrtia držiteľa alebo spoluvlastníka motorového vozidla má predkupné právo druhá strana prednostne pred treťou stranou. Skutočnosť, že poručiteľ je označený ako kupujúci v objednávke motorového vozidla (č.l. 14) a ako vlastník a držiteľ motorového vozidla v osvedčení o evidencii vozidla (č.l. 21), neznamena bez posúdenia iných, právne relevantných skutočností, že je jeho výlučným vlastníkom. Zo zmluvy totiž nepochybne vyplýva, že poručiteľ bol v čase smrti vlastníkom len spoluvlastníckeho podielu vo výške 1/2 a vlastníkom druhej 1/2 bola J. S.. Občiansky zákonník uvádza, že predmetom dedenia je dedičstvo (§ 460 Občianskeho zákonníka). Dedičstvo možno vymedziť ako majetok poručiteľa, do ktorého patria aj práva a povinnosti, záväzky a pohľadávky, ktoré mu patrili ku dňu jeho smrti a ktoré sú prevoditeľné na iné osoby. Súdna komisárka tak nesprávne zahrnula do súpisu aktív motorové vozidlo v celosti a potvrdila jeho nadobudnutie jedinému dedičovi, napriek tomu, že poručiteľ bol v čase svojej smrti len jeho spoluvlastníkom vo výške 1/2. Potvrdila tak dedičovi aj spoluvlastnícky podiel, ktorý v čase smrti patrila tretej osobe, J. S.. V tejto súvislosti potom zahrnula do súpisu pasív pohľadávku J. S. z titulu zaplatenia časti kúpnej ceny za motorové vozidlo vo výške 50 % z jeho hodnoty, t.j. 2.500,- Eur. Dedičovi tak vznikol záväzok uhradiť túto pohľadávku J. S.. Podielové spoluvlastníctvo však môže zaniknúť iba dohodou podielových spoluvlastníkov a v prípade, že k nej nedôjde, len rozhodnutím súdu (§ 141 a 142 Občianskeho zákonníka). Súčasťou konania o dedičstve nie je aj proces vyporiadania podielového spoluvlastníctva medzi poručiteľom a spoluvlastníkom ako tomu je v prípade existencie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Z týchto dôvodov bolo možné do dedičstva zahrnúť iba spoluvlastnícky podiel na motorovom vozidle, a to v rozsahu 1/2.

Keď súdna komisárka na základe nesprávneho zistenia poručiteľovho majetku vykonala súpis aktív, do ktorého zahrnula i motorové vozidlo v celosti a do pasív pojala neexistujúcu pohľadávku, pričom na podklade týchto nesprávnych zistení potom určila všeobecnú cenu majetku poručiteľa, výšku jeho dlhov a čistú hodnotu dedičstva a tak potvrdila nadobudnutie dedičstva pozostávajúce z aktív a pasív uvedené v osvedčení jedinému dedičovi, zaťažila konanie inou vadou konania, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a súčasne vec nesprávne právne posúdila.

Na základe uvedeného tak generálny prokurátor opodstatnene namietal, že osvedčenie o dedičstve bolo v ním napadnutej časti vydané v rozpore so zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky osvedčenie o dedičstve v jeho napadnutej časti preto zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie Okresnému súdu Bratislava III (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.